NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

Episodisk hukommelse

Episodisk hukommelse kan defineres som specifikke, personlige erindringer, der i vidt omfang er knyttet til tid og sted. Episodisk hukommelse er fx at kunne huske en samtale, man har haft for nylig, en besked, man har modtaget eller aktuelle nyheder, man har hørt i radio eller TV.

Episodisk hukommelse forringes som regel tidligt i forløbet ved Alzheimers sygdom, men svækkes også ved flere andre demenssygdomme. Nogle af de hjerneforandringer, der ses ved Alzheimers sygdom, forekommer i områder på indersiden og undersiden af tindingelappen (temporallappen), herunder i området hippocampus (græsk og latin for 'søhest', pga. områdets form).

Hippocampus er en region i hjernen i den midterste del af temporallappen. Navnet kommer af den kurvede form, som ligner en søhest, hvis betegnelse på latin er hippocampus.

NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

Hippocampus og de tilstødende hjerneområder (bl.a. parahippocampal kortex, perirhinal kortex og entorhinal kortex) udgør afgørende strukturer for henholdsvis lagring og mobilisering af viden og erindringer. Nye indtryk og ny viden bliver forarbejdet af hippocampus og tilstødende områder af hjernen for at kunne blive lagret i hukommelsen. Også senere mobilisering eller genkaldelse af erindringer afhænger af disse hjerneområder.

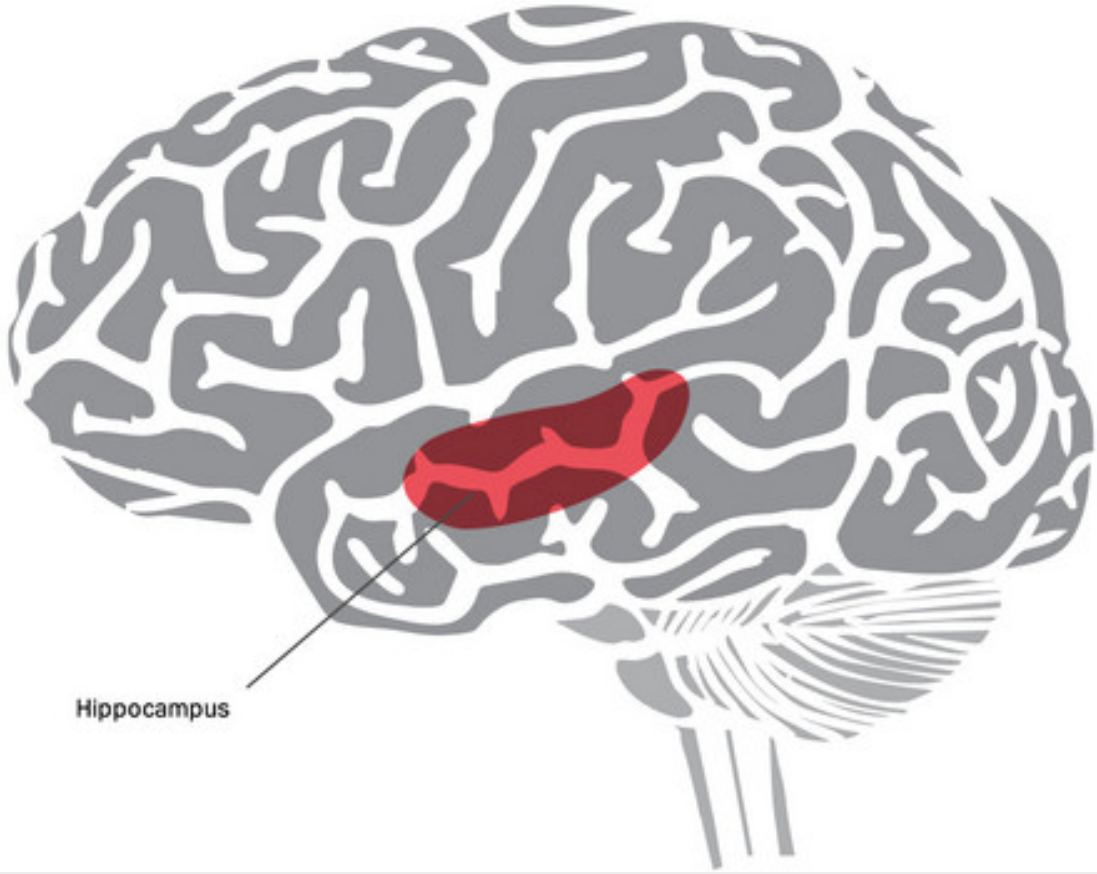

Beskadigelse af hippocampus og tilstødende regioner medfører, at evnen til at lære nyt svækkes. Efterhånden som Alzheimers sygdom skrider frem, bliver det også tiltagende svært at holde styr på, hvilken dag eller hvilket årstal det er, hvor gamle børnebørnene er, og hvad landets statsminister hedder. Ved demens 'opdateres' disse informationer ikke længere løbende i hukommelsen.

Langtidshukommelse

Det forholder sig anderledes med erindringer fra længere tilbage i livshistorien, der tilsyneladende er lagret på en mere robust måde. Oplevelser fra barndom og ungdom er blevet gentaget utallige gange gennem erindringer og samtaler, og er måske derfor bedre konsolideret i hukommelsen.

Dette er grunden til, at Alzheimerpatienter i sygdommens tidlige fase ikke nødvendigvis har problemer med at huske ting fra fortiden, hvorimod det, der skete for 5 minutter siden, er helt væk. Efterhånden som sygdommen skrider frem vil også erindringer fra 'gamle dage' gradvist blive sværere tilgængelige for til sidst at forsvinde.

Korttidshukommelse

Episodisk hukommelse omfatter bl.a. det, der i daglig tale kaldes 'korttidshukommelse'. Brug af begrebet korttidshukommelse er problematisk, fordi det anvendes forskelligt i fagsprog og i daglig tale. Fagfolk definerer

NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

korttidshukommelse som af ganske kort varighed – den måles i sekunder eller få minutter – mens korttidshukommelse i dagligsproget anvendes som betegnelse for en slags 'time-til-time' eller 'dag-til-dag' hukommelse.

Svækkelse af nyindlæring

Ved demenssygdomme med en overvejende subkortikal påvirkning, som fx vaskulær demens, demens ved Parkinsons sygdom eller Lewy body demens, kan svækkelsen af nyindlæring være mindre udtalt end ved Alzheimers sygdom, men der er stadig problemer med at mobilisere eller genkalde det indlærte. Til gengæld kan evnen til passivt at genkende det indlærte (fx ved *multiple choice*) være forholdsvis intakt.

Forstå demens. 2 ed. København: Hans Reitzels Forlag; 2011

Hans Reitzel

Senest opdateret: 12. august 2020